

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

PRIJEDLOG

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PREKRŠAJIMA
REPUBLIKE SRPSKE**

Banja Luka, septembar 2023. godine

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PREKRŠAJIMA
REPUBLIKE SRPSKE**

Član 1.

U Zakonu o prekršajima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 63/14, 36/15 – Odluka Ustavnog suda Republike Srpske, 110/16, 100/17 i 19/21 – Odluka Ustavnog suda Republike Srpske) u članu 45. u stavu 1. riječi: „i to:“ zamjenjuju se riječima: „a naročito:“.

U tački 5) briše se riječ: „i“ i dodaje zapeta.

U tački 6) poslije riječi: „prekršaja“ dodaje se zapeta i nova tačka 7) koja glasi:

„7) druge okolnosti koje su od značaja za odmjeraivanje kazne“.

Član 2.

U članu 101. riječi: „protekne godinu dana“ zamjenjuju se riječima: „proteknu dvije godine“.

Član 3.

U članu 148. u stavu 5. poslije riječi: „trajanju“ dodaje se zapeta i riječi: „zabrane prisustvovanja određenim sportskim priredbama u najkraćem propisanom trajanju“.

U stavu 6. poslije riječi: „trajanju“ dodaju se riječi: „i zabranu prisustvovanja određenim sportskim priredbama u najkraćem propisanom trajanju“.

Član 4.

U članu 153. poslije stava 3. dodaju se novi st. 4. i 5. koji glase:

„(4) Okrivljeni koji nema prebivalište, odnosno boravište u Republici Srpskoj, odnosno Bosni i Hercegovini, novčanu kaznu i troškove platnog prometa može platiti i elektronski, uz korišćenje POS terminala (standardno ili beskontaktno plaćanje) na mjestu izvršenja prekršaja kod ovlašćenog službenika, u policijskoj stanici ili kancelariji nadležnog ovlašćenog organa, uz izdavanje dokaza o uplati.

(5) Plaćanje novčane kazne i troškova platnog prometa na način opisan u stavu 4. ovog člana mogu izvršiti i okrivljeni koji imaju prebivalište, odnosno boravište u Republici Srpskoj, odnosno Bosni i Hercegovini.“

Član 5.

U članu 170. u stavu 4. poslije riječi: „opojnih droga i sredstava“ dodaju se riječi: „ili odbije da se podvrgne testiranju na opojne droge i sredstva“.

Član 6.

U članu 187. u stavu 1. poslije riječi: „postupka“ dodaju se riječi: „i zahtjeva za sudsko odlučivanje“.

Član 7.

Član 191. mijenja se i glasi:

„(1) Pretres počinje objavljivanjem glavne sadržine zahtjeva, a završava se, po mogućnosti, bez prekidanja, na jednom ročištu.

(2) Sud će tražiti od okrivljenog da se izjasni da li prihvata odgovornost za prekršaj koji mu se stavlja na teret.

(3) Ako okrivljeni prihvati odgovornost, sud će odlučiti samo o vrsti, visini sankcije i troškovima postupka, a eventualno i o oduzimanju imovinske koristi i naknadi štete oštećenom, izvođenjem dostavljenih i predloženih dokaza neophodnih da se odluči o tim okolnostima.

(4) U slučaju iz stava 3. ovog člana, odluka ne mora da sadrži obrazloženje, osim u pogledu izrečene sankcije, troškova postupka, oduzimanja imovinske koristi i naknade štete.

(5) Ako okrivljeni ne prihvati odgovornost, sud će ga pozvati da iznese svoju odbranu, koju nije obavezan iznijeti, niti dati odgovor, kao ni dokaze.

(6) Ako su okrivljeni pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu, prvo se saslušava predstavnik pravnog lica, a poslije njega odgovorno lice.

(7) Nakon saslušanja okrivljenog prelazi se na izvođenje dokaza saslušanjem svjedoka i vještaka i izvođenje drugih dokaza.

(8) Red izvođenja dokaza utvrđuje sudija.

(9) O pretresu se vodi zapisnik u koji se unosi cijeli tok pretresa.“

Član 8.

U članu 216. stav 2. mijenja se i glasi:

„(2) Drugostepeni sud će, uvažavajući žalbu, rješenjem preinačiti prvostepeno rješenje ako smatra da su odlučne činjenice u prvostepenom rješenju pravilno utvrđene i da se s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, po pravilnoj primjeni zakona, treba donijeti drugačije rješenje.“

Član 9.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK NARODNE
SKUPŠTINE

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
PREKRŠAJIMA REPUBLIKE SRPSKE

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona utvrđen je u članu 10. Ustava Republike Srpske, prema kojem su građani Republike Srpske, između ostalog, ravnopravni u slobodama, pravima i dužnostima, jednaki pred zakonom i uživaju istu pravnu zaštitu ljudskih prava i sloboda, kao i u Amandmanu XXXII na član 68. t. 5) i 10) Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika uređuje i obezbjeđuje ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda i organizaciju, nadležnosti i rad državnih organa. Članom 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske propisano je da Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA ZA IZRADU ZAKONA I DRUGIH PROPISA

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj: 22.02-020-2094/23 od 11. avgusta 2023. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 10. Ustava Republike Srpske, prema kojem su građani Republike Srpske, između ostalog, ravnopravni u slobodama, pravima i dužnostima, jednaki pred zakonom i uživaju istu pravnu zaštitu ljudskih prava i sloboda, kao i u Amandmanu XXXII na član 68. t. 5) i 10) Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika uređuje i obezbjeđuje ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda i organizaciju, nadležnosti i rad državnih organa. Članom 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske propisano je da Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Obrađivač je u skladu sa članom 41. stav 1. tačka 5) Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14) obrazložio razloge za donošenje Zakona, te naveo da je Programom rada Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 26/23) planirano donošenje ovog zakona.

Izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima Republike Srpske pristupilo se iz razloga što je Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske, broj: U-12/20 od 24. februara 2021. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 19/21), utvrđeno da član 191. stav 5. Zakona o prekršajima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 36/14, 110/16 i 100/17) nije u saglasnosti sa Ustavom Republike Srpske. Pored navedenog, predloženim Zakonom izmijenjene su odredbe o odmjeravanju kazne u prekršajnom postupku, čime je data mogućnost da sud cijeni i druge okolnosti značajne za odmjeravanje kazne, jer je do sada sud bio ograničen samo na one taksativno nabrojane u Zakonu. Ovim zakonom se, između ostalog, predlaže duži rok zastarjelosti izvršenja zaštitnih mjera, te se uvodi mogućnost elektronskog plaćanja novčane kazne izrečene prekršajnim nalogom, korišćenjem POS terminala, što će olakšati i unaprijediti naplatu novčane kazne.

Republički sekretarijat za zakonodavstvo je aktom broj: 22.02-020-643/23 od 31. marta 2023. godine dao mišljenje na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima Republike Srpske, koji je razmatran i usvojen na Trećoj redovnoj sjednici Narodne skupštine Republike Srpske, održanoj 6, 7. i 8. juna 2023. godine.

Obrađivač je, u skladu sa članom 41. stav 2. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, u Obrazloženju naveo da Prijedlog zakona ne sadrži razlike u odnosu Nacrt, s obzirom na to da tokom razmatranja Zakona u Narodnoj skupštini Republike Srpske nije bilo prijedloga i primjedaba na tekst Zakona.

U skladu sa članom 36. stav 1. tačka 9) Poslovnika o radu Vlade Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 123/18), shodno Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22) obrađivač navodi da je utvrđeno da je ovaj zakon od interesa za javnost, te je tekst Zakona objavljen na internet stranici Ministarstva pravde sa rokom od 15 dana za dostavljanje primjedaba i sugestija. Na tekst Zakona nije bilo primjedaba niti sugestija zainteresovane javnosti.

Budući da je usaglašen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike Srpske i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenje Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo je da se Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima Republike Srpske može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju broj: 17.03-020-2084/23 od 8. avgusta 2023. godine, ističe se da nakon uvida u propise Evropske unije i analize Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima Republike Srpske, nisu ustanovljeni obavezujući sekundarni izvori prava relevantni za predmet uređivanja dostavljenog akta, a zbog čega u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „Neprijemljivo“.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima Republike Srpske bilo je neophodno pristupiti iz više razloga, a prije svega iz razloga što je Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske, broj: U-12/20 od 24. februara 2021. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 19/21), utvrđeno da član 191. stav 5. Zakona o prekršajima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 36/14, 110/16 i 100/17) nije u saglasnosti sa Ustavom Republike Srpske.

Sljedeći razlog donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima Republike Srpske jeste inicijativa Ministarstva unutrašnjih poslova, broj: S/M-052-20959/21 od 10. avgusta 2021. godine, kao i inicijativa istog ministarstva broj: S/M-020-10/23 od 7. februara 2023. godine.

Ministarstvo unutrašnjih poslova uputilo je predmetne inicijative radi dopune člana 170. stav 4. Zakona o prekršajima Republike Srpske, zbog jednoobraznog postupanja kod primjene mjere obezbjeđenja prisustva okrivljenog zadržavanje lišenjem slobode. U članu 170. stav 4. Zakona, koji se odnosi na mogućnost zadržavanja lica koje je zatečeno u vršenju prekršaja koje je pod dejstvom alkohola u organizmu preko 1,5 g/kg, za lica koje odbije da se podvrgne alko-testiranju, kao i lica kod kojeg se utvrdi prisustvo opojnih droga i sredstava, nije propisana i mogućnost zadržavanja lica koje odbije da se podvrgne testiranju na opojne droge i sredstva.

U inicijativi se posebno ističe da se u odnosu na lica koje odbije da se podvrgne alko-testiranju može izvršiti mjera zadržavanja lišenjem slobode, dok se u odnosu na lica koje odbije da se podvrgne testiranju na opojne droge i sredstva, ne može izreći ista mjera, iako se radi o istoj težini prekršaja – odbijanju testiranja, dakle, propisane su sankcije za odbijanje alko-testiranja, dok za odbijanje testiranja na opojne droge i sredstva, nema sankcije. Posebno se ističe da je trenutno u praksi situacija da su konzumenti droga ili psihoaktivnih lijekova upoznati sa navedenim, pa sve češće odbijaju da se podvrgnu testiranju, jer znaju da će biti lišeni slobode ako im se utvrdi prisustvo navedenih opojnih sredstava u organizmu. Za isto, navodi se da statistički podaci to potvrđuju, te se navodi da je u 2022. godini kod 125 vozača utvrđeno prisustvo opojnih droga ili psihoaktivnih lijekova u organizmu, a da je 807 vozača odbilo da se podvrgne navedenoj vrsti ispitivanja (u 2021. godini kod 119 vozača utvrđeno je prisustvo opojnih droga ili psihoaktivnih lijekova u organizmu, a 1.075 vozača je odbilo da se podvrgne navedenoj vrsti ispitivanja). Slijedom navedenog, cilj predložene dopune je da se izjednače uslovi za zadržavanje lica lišenjem slobode, kako kod lica kod kojih se utvrdi prisustvo opojnih

droga ili psihoaktivnih lijekova, tako i kod lica koja odbiju da se podvrgnu testiranju na prisustvo opojnih droga ili psihoaktivnih lijekova, a sve u cilju podizanja nivoa bezbjednosti saobraćaja na putevima Republike Srpske.

Ministarstvo unutrašnjih poslova je 20. februara 2023. godine, aktom broj: S/M-020-10/23 od 17. februara 2023. godine dostavilo inicijativu i za izmjene i dopune čl. 101, 148. i 153. Zakona, gdje su istakli da je neophodna izmjena i dopuna navedenih članova iz sljedećih razloga:

- pa tako za član 101. ukazuju da je potrebno da se odredi duži rok zastarjelosti izvršenja zaštitnih mjera, tako da umjesto godinu dana taj rok bude dvije godine, a iz razloga što se u praksi prilikom izvršenja zaštitnih mjera često susreću sa određenim poteškoćama (nedostupnost lica, nemogućnost njihovog pronalaska, administrativni nedostaci i propusti, nedostupnost predmeta izvršenja zaštitne mjere i sl.), a da bi povećanje roka zastarjelosti doprinijelo ostvarenju svrhe kažnjavanja, tj. ostvarivanju specijalne i generalne prevencije;
- razlog za dopunu člana 148. u dijelu st. 5. i 6, na način da se propisuje i mogućnost zabrane prisustvovanja određenim sportskim priredbama u najkraćem propisanom trajanju jeste da bi se usvajanjem takvih odredaba omogućilo izricanje prekršajne sankcije – zaštitne mjere zabrana prisustvovanja određenim sportskim priredbama prekršajnim nalogom. Navedeno bi u značajnoj mjeri doprinijelo ekonomičnosti postupka, jer bi trajanje i troškovi postupka bili znatno manji, odnosno kraći, a postigao bi se i veći efekat kada je u pitanju specijalna i generalna prevencija;
- razlog za dopunu člana 153. jeste da je u postojećem članu 153. Zakona propisano da je počinitelj prekršaja, koji nema prebivalište u Republici Srpskoj i BiH, a prihvati odgovornost i preuzme prekršajni nalog za počinjeni prekršaj, obavezan odmah izvršiti plaćanje novčane kazne. Ako je prekršajni nalog uručen u toku radnog vremena banke ili pošte počinitelj prekršaja novčanu kaznu će platiti u banci ili pošti, a ukoliko je prekršajni nalog izdat van radnog vremena banke ili pošte ili ako je prekršaj počinjen van naseljenog mjesta, u tom slučaju novčana kazna i troškovi platnog prometa plaćaju se u najbližoj policijskoj stanici ili u kancelariji nadležnog ovlašćenog organa uz izdavanje potvrde. Plaćanje novčane kazne na navedene načine posebno je složeno i kompleksno kada je u pitanju kažnjavanje počinioca prekršaja iz oblasti bezbjednosti saobraćaja. Opisani načini plaćanja novčane kazne otežavaju rad policijskih službenika i umanjuju njihovu produktivnost u radu, iz razloga što moraju čekati stranku da donese dokaz o izvršenoj uplati novčane kazne, a i česte su situacije kada moraju pratiti stranku do policijske stanice zbog plaćanja novčane kazne, najčešće u kasnim noćnim satima i van radnog vremena banke ili pošte, jer se nailazi na probleme u uspostavljanju komunikacije zbog nepoznavanja jezika ili nemogućnosti stranke da nađe policijsku stanicu. Isto tako, navedeni načini plaćanja nailaze i na negodovanje od počinitelja prekršaja koji nemaju prebivalište u Republici Srpskoj i BiH, jer se često moraju vraćati i po dvadeset i više kilometara od mjesta gdje je počinjen prekršaj do najbliže pošte, banke ili policijske stanice kako bi izvršili plaćanje novčane kazne, što za njih predstavlja gubljenje vremena, nepotrebno zadržavanje i dodatne troškove, s obzirom na to da prihvataju odgovornost i žele platiti novčanu kaznu odmah na licu mjesta. Elektronsko plaćanje novčane kazne korišćenjem POS terminala (standardno ili beskontaktno plaćanje) olakšava rad policijskim službenicima, olakšava i unapređuje naplatu izrečene novčane kazne prekršajnim nalogom, istovremeno podiže nivo profesionalizma u pružanju usluga, predupređuje određene koruptivne radnje, a počiniocu prekršaja omogućuje se da platnom karticom izvrši plaćanje novčane kazne na licu mjesta na jednostavan način. POS terminali bi se nalazili u policijskim vozilima i policijskim stanicama, a počiniocu prekršaja uz prekršajni nalog bi bio izdat dokaz o plaćenju novčanoj kazni.

Dosadašnji način plaćanja novčane kazne, koji je propisan članom 153. Zakona, bi se primjenjivao u svim drugim slučajevima, odnosno kada počinitelj prekršaja, koji nema prebivalište na području Republike Srpske i BiH, ne posjeduje platnu karticu, ne želi da izvrši elektronsko plaćanje novčane kazne i sl. Takođe, navedeni način plaćanja mogao bi se primjenjivati i za lica koja imaju prebivalište, odnosno boravište u Republici Srpskoj i BiH, kada žele da plate novčanu kaznu na licu mjesta elektronskim putem.

Takođe, prijedloge za izmjenu i dopunu predmetnog Zakona imale su i sudije osnovnih i okružnih sudova sa prekršajnog referata, budući da se iz sudske prakse ukazala potreba za izmjenom i dopunom određenih članova, i to konkretno čl. 45, 187. i 216. Zakona:

- članom 45. bilo je potrebno da se propiše da sud prilikom odmjeravanja kazne ima mogućnost da cijeni i druge okolnosti koje su od značaja za odmjeravanje kazne, jer je do sada sud bio ograničen samo na taksativno nabrojane t. od 1) do 6) člana 45. Zakona. Na ovaj način vrši se usklađivanje i sa Krivičnim zakonikom Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 64/2017, 104/18 – Odluka ustavnog suda Republike Srpske, 15/21 i 89/21), gdje je kod Opštih pravila o odmjeravanju kazne, članom 52. stavom 1, između ostalog, propisano da sud prilikom odmjeravanja kazne cijeni i druge okolnosti koje su od značaja za odmjeravanje kazne.
- u članu 187. bilo je potrebno definisati da se i licu koje je zaprimilo prekršajni nalog i podnijelo zahtjev za sudsko odlučivanje (a ne samo po osnovu zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka) omogućiti da ne dolazi na sud i iskoristi mogućnost da da pismeno izjašnjenje da prihvata odgovornost u kome može predložiti po pravilu za sebe blažu sankciju.
- član 216. stav 2. bilo je potrebno izmijeniti iz razloga što je dosadašnjim rješenjem sud mogao samo preinačiti prvostepeno rješenje ako je sankcija nepravilno utvrđena, ali nije mogao oglasiti odgovornim okrivljenog/-e ili osloboditi od odgovornosti, a ta izmjena je bila potrebna i radi usklađivanja sa Zakonom o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 53/12, 91/17, 66/18 i 15/21), konkretno članom 328. stav 1. kojim je propisano da će drugostepeni sud, uvažavajući žalbu, presudom preinačiti prvostepenu presudu ako smatra da su odlučne činjenice u prvostepenoj presudi pravilno utvrđene i da se s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, po pravilnoj primjeni zakona, treba donijeti drugačija presuda, a prema stanju stvari i u slučaju povrede iz člana 311. stav 1. t. đ), e), i) i j) ovog zakona, što se odnosi na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka (npr. ako je sud povrijedio propise krivičnog postupka o postojanju odobrenja nadležnog organa, ako je sud donio presudu, a nije bio stvarno nadležan ili ako je nepravilno odbio optužbu zbog stvarne nenadležnosti, ako je optužba prekoračena iz člana 294. stav 1. ovog zakona, ako je presudom povrijeđena odredba člana 321. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske).

Uvažavajući sve naprijed navedeno, te Program rada Narodne skupštine za 2023. godinu, Ministarstvo pravde kao obrađivač Zakona o prekršajima Republike Srpske, prepoznalo je naprijed navedenu potrebu za izmjenama i dopunama predmetnog zakona, te u skladu sa tim, ovim prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima Republike Srpske, uvrstilo predložene izmjene i dopune u Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima Republike Srpske.

V RAZLIKE PRIJEDLOGA U ODNOSU NA NACRT ZAKONA

Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima Republike Srpske razmotrila je i usvojila Narodna skupština Republike Srpske na Trećoj redovnoj sjednici, održanoj 06, 07. i 08. juna 2023. godine.

Prilikom rasprave o predloženom tekstu Nacrta zakona, nije bilo prijedloga i primjedbi na nacrt zakona, tako da se prijedlog zakona ne razlikuje od nacrta zakona.

VI OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima Republike Srpske (u daljem tekstu: Zakona) izvršene su izmjene u članu 45. u stavu 1. na način da je propisano da sud prilikom odmjeravanja kazne cijeni i druge okolnosti koje su od značaja za odmjeravanje kazne, a u cilju usaglašavanja sa odredbama Krivičnog zakonika Republike Srpske.

Članom 2. Prijedloga zakona u članu 101. Zakona produžava se rok zastarjelosti za izvršenja zaštitnih mjera sa jedne godine na dvije godine od dana pravosnažnosti rješenja, odnosno izvršnog prekršajnog naloga.

Članom 3. Prijedloga zakona dopunjen je član 148. Zakona, i to st. 5. i 6, na način da se prekršajnim nalogom mogu izreći i zaštitne mjere prisustvovanja određenim sportskim priredbama u najkraćem propisanom trajanju.

Članom 4. Prijedloga zakona dopunjen je član 153. Zakona, na način da su dodati novi st. 4. i 5. kojima se propisuje mogućnost plaćanja novčane kazne i troškova platnog prometa i elektronskim putem uz korišćenje POS terminala (kao standardno ili beskontaktno plaćanje).

Članom 5. Prijedloga zakona dopunjen je član 170. stav 4. Zakona, kojim je propisana mogućnost zadržavanja lišenjem slobode lica koje odbije da se povrgne alko-testiranju, na način da se može zadržati lišenjem slobode i lice koje odbije da se podvrgne testiranju na opojne droge i sredstva.

Članom 6. Prijedloga zakona dopunjen je član 187. stav 1. Zakona, na način da je propisano da se na pretresu povodom zahtjeva pokretanje prekršajnog postupka kao i povodom zahtjeva za sudsko odlučivanje ostavlja mogućnost okrivljenom da pismeno prihvati odgovornost i predloži sankciju.

Članom 7. Prijedloga zakona propisno je da se član 191. Zakona mijenja iz razloga što je stav 5. odlukom Ustavnog suda Republike Srpske, „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 12/21 ocijenjen kao neustavan.

Članom 8. Prijedloga zakona izmijenjen je član 216. stav 2. Zakona tako što je propisano da drugostepeni sud uvažavajući žalbu može preinačiti prvostepeno rješenje ako smatra da su odlučne činjenice u prvostepenom rješenju pravilno utvrđene i da se s obzirom na utvrđeno činjenično stanje treba donijeti drugo rješenje, a u cilju usaglašavanja navedene odredbe sa odredbama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske.

Članom 9. propisuje se stupanje na snagu ovog zakona.

VII PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJE NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Prema Mišljenju Ministarstva za privredu i preduzetništvo broj: 18.06-020-2087/23 od 8. avgusta 2023. godine, uvidom u Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima Republike Srpske i Obrazac 1. procjene uticaja zakona, Ministarstvo privrede i preduzetništva konstatuje da je obrađivač sproveo sljedeće metodološke korake procjene uticaja propisa:

Prijedlog je planiran Programom rada Vlade i Narodne skupštine Republike Srpske za 2023. godinu.

U vezi s problemom koji se želi riješiti, utvrđeno je da je Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske proglašena neustavnom odredba kojom se okrivljeni koji je prihvatio odgovornost za prekršaj poučava o pravnom lijeku. Takođe, podnesena je i inicijativa Ministarstva unutrašnjih poslova kojom je tražena dopuna važećeg Zakona u smislu propisivanja mogućnosti zadržavanja lica, koje odbije da se podvrgne testiranju na opojne droge i sredstva, jer su postojale zloupotrebe u praksi. Isto tako, u praksi se pokazalo kao problematično i nemogućnost izricanja zaštitne mjere „zabrana prisustvovanja određenim sportskim priredbama“. Obrađivač kao poseban problem ističe plaćanje novčanih kazni u situacijama u kojima počinilac prekršaja prihvati odgovornost za prekršaj, a ne može izvršiti plaćanje na uobičajen način, jer je prekršajni nalog izdat van radnog vremena banke i pošte ili ukoliko je prekršaj učinjen van naseljenog mjesta. Do sada novčana kazna i troškovi platnog prometa plaćani su u najbližoj policijskoj stanici ili u kancelariji nadležnog ovlaštenog organa uz izdavanje potvrde. Opisani način plaćanja bio je nepraktičan za počinioca prekršaja, a otežavao je rad i umanjivao produktivnost policijskih službenika. Obrađivač ističe da je Prijedlog zakona bilo potrebno uskladiti i sa Krivičnim zakonikom Republike Srpske, u dijelu koji se odnosi na odmjeravanje kazne.

Cilj koji se želi postići donošenjem zakona je unapređenje sistema prekršajnih sankcija, obezbjeđenje ustavnosti zakona kroz provođenje Odluke Ustavnog suda Republike Srpske broj: U-12/20 od 24. februara 2021. godine, poboljšanje bezbjednosti u saobraćaju i na sportskim događajima, te povećanje efikasnosti rada sudova.

Kod utvrđivanja opcija za postizanje ciljeva i njihove analize, utvrđeno je da se cilj može postići jedino regulatornom mjerom.

U vezi sa uticajem na javne budžete, utvrđeno je da Prijedlog zakona neće imati uticaja na javne budžete, jer će POS terminale za naplatu prekršajnih kazni donirati banke, što je i uslov za potpisivanje ugovora sa njima od strane MUP-a Republike Srpske. Obrađivač takođe ističe da će se Prijedlogom zakona olakšati i poboljšati ekonomičnost postupka, te povećati efikasnost u radu svih organa koji su nadležni za sprovođenje Prijedloga zakona, a to će dovesti do smanjenja troškova.

U vezi sa uticajem na poslovanje, obrađivač ističe da Prijedlog ne utiče na poslovanje i da istim nisu propisane formalnosti za građane i poslovni sektor.

U vezi sa socijalnim uticajem, obrađivač navodi da će zadržavanje lica koja odbiju da se podvrgnu testiranju na prisustvo opojnih droga ili psihoaktivnih lijekova pozitivno uticati na jednak tretman svih lica koja su zatečena u vršenju prekršaja, a pod uticajem su alkohola, opojnih droga i sredstava ili su odbila testiranje na prisustvo navedenih supstanci. Propisivanje zaštitne mjere „zabrana prisustvovanja određenim sportskim priredbama“, kao i predviđanje dužeg roka zastarjelosti izvršenja zaštitnih mjera omogućiće ostvarenje svrhe zbog koje se sankcija izriče, odnosno postizanje specijalne i generalne prevencije. Obrađivač ističe da će izmjene koje se odnose na propisivanje drugih okolnosti o kojima sud vodi računa prilikom odmjeravanja kazne imati pozitivan uticaji na pošteno suđenje, jer će sud prilikom određivanja kazne moći uzeti u obzir i pojedine specifične okolnosti koje se unaprijed nisu mogle taksativno navesti u zakonu.

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, utvrđeno je da Prijedlog nema uticaja.

U pogledu ostalih metodoloških koraka procjene uticaja propisa, utvrđeno je da su obavljene interresorne konsultacije sa predstavnicima Ministarstva unutrašnjih poslova i prekršajnih odjeljenja sudova Republike Srpske, te da je prijedlog ovog zakona objavljen na internet stranici Ministarstva pravde. Opravdane primjedbe i sugestije ugrađene su u tekst Prijedloga zakona.

Kada je u pitanju praćenje sprovođenja propisa, obrađivač ističe da su ključni pokazatelji za vrednovanje efekata primjene zakona, efikasnost provođenja mjera u oblasti bezbjednosti saobraćaja (naročito broj naplaćenih kazni putem POS terminala) i smanjenje učesnika u saobraćaju pod dejstvom opojnih droga i sredstava.

Ministarstvo privrede i preduzetništva utvrdilo je da je obrađivač, prilikom sprovođenja procjene uticaja propisa, postupio u skladu sa Odlukom o procjeni uticaja propisa.

VIII UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

U skladu sa Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), Ministarstvo pravde je prilikom izrade teksta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima Republike Srpske objavilo prijedlog teksta na svojoj internet stranici u trajanju od 15 dana da bi se učinio dostupan široj javnosti radi davanja eventualnih primjedaba i komentara.

Na tekst Zakona nije bilo primjedaba niti sugestija zainteresovane javnosti.

IX FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za primjenu ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva u budžetu Republike Srpske.

X PRIKAZ ODLUKE USTAVNOG SUDA

Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske broj: U-12/20 od 24. februara 2021. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 19/21), utvrđeno da član 191. stav 5. Zakona o prekršajima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 36/14, 110/16 i 100/17) nije u saglasnosti sa Ustavom Republike Srpske.

Prema osporenom članu 191. stav 5. ovog zakona, u pouci o pravnom lijeku okrivljeni će se podučiti da se žalbom može rješenje pobijati samo u pogledu izrečene sankcije.

U postupku ocjenjivanja ustavnosti osporenih odredaba Zakona o prekršajima Republike Srpske Sud je imao u vidu da prema odredbama t. 4, 5, 10. i 18. Amandmana XXXII na Ustav Republike Srpske, kojim je zamijenjen član 68. Ustava, Republika uređuje i obezbjeđuje, pored ostalog, ustavnost i zakonitost, ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, organizaciju, nadležnosti i rad državnih organa, kao i druge odnose od interesa za Republiku, u skladu sa Ustavom. Pored toga, u konkretnom slučaju sud je uzeo u obzir da je Ustavom utvrđeno da svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava u postupku pred sudom i drugim državnim organom i organizacijom, te da je svakom zagarantovano pravo na žalbu ili drugo pravno sredstvo protiv odluke kojom se rješava o njegovom pravu ili na zakonom zasnovanom interesu (član 16), da se prava i slobode zajemčeni ovim ustavom ne mogu oduzeti ili ograničiti (član 48. stav 1), da sudovi štite ljudska prava i slobode, utvrđena prava i interese pravnih subjekata i zakonitost (član 121. stav 3), te da se osnivanje, nadležnost, organizacija i postupak pred sudovima utvrđuju zakonom (član 122).

U postupku ocjenjivanja ustavnosti odredbe člana 191. stav 5. Zakona o prekršajima Republike Srpske Sud je utvrdio da su ovakvim propisivanjem narušene norme iz člana 16. stav 2, člana 113. stav 1. i člana 48. stav 1. Ustava. Naime, ova zakonska odredba se odnosi na pravnu situaciju kada okrivljeni u prekršajnom postupku prihvati odgovornost, te mu se poukom o pravnom lijeku daje mogućnost da rješenje o prekršaju žalbom pobija samo u pogledu izrečene sankcije. Prilikom ocjene osporene odredbe člana 191. stav 5. ovog zakona Sud je uzeo u obzir da je st. 3. i 4. istog člana Zakona propisano da ako okrivljeni prihvati odgovornost, sud će odlučiti samo o vrsti, visini sankcije i troškovima postupka, a eventualno i o oduzimanju imovinske koristi i naknadi štete oštećenom, izvođenjem dostavljenih i predloženih dokaza neophodnih da se odluči o tim okolnostima, te da odluka u tom slučaju sadrži obrazloženje u pogledu izrečene sankcije, troškova postupka, oduzimanja imovinske koristi i naknade štete. Dakle, kada se ima u vidu da će u slučaju prihvatanja odgovornosti od strane okrivljenog sud odlučiti o navedenim pitanjima, Sud smatra da je, shodno garancijama iz člana 16. stav 2. i člana

113. stav 1. Ustava, zakonodavac okrivljenom trebao dati mogućnost pobijanja odluke o prekršaju iz svih osnova koji su zasnovani na njegovom pravnom interesu, a ne samo u pogledu izrečene sankcije. Naime, bez obzira na to što je prihvatio odgovornost, nesumnjivo je da pored odluke o sankciji, okrivljeni može imati pravni interes za pobijanje i odluke o troškovima postupka, te eventualno i oduzimanju imovinske koristi i naknadi štete, ukoliko sud u konkretnom slučaju o tome odluči. Iako donosilac osporenog zakona u svom odgovoru na inicijativu ističe da je osporeno zakonsko rješenje iz člana 191. stav 5. predmetnog zakona usvojeno sa ciljem unapređenja efikasnosti prekršajnog postupka i njegovog kraćeg trajanja, Sud smatra da mogućnost izjavljivanja žalbe po više žalbenih osnova, a ne samo u pogledu izrečene sankcije, ne može dovesti u pitanje ovo načelo prekršajnog postupka. Dakle, propisivanjem mogućnosti za izjavljivanje žalbe samo u pogledu izrečene sankcije, okrivljenom je, po ocjeni Suda, narušeno pravo na žalbu, odnosno pravno sredstvo protiv odluke kojom se rješava o njegovom pravu ili na pravu zasnovanom interesu koje je zagantovano članom 16. stav 2. i članom 113. stav 1. Ustava.

ZAKON O PREKRŠAJIMA REPUBLIKE SRPSKE
(Tekst predloženih izmjena i dopuna ugrađen u tekst Zakona)

Odmjeravanje kazne
Član 45.

(1) Sud će počiniocu prekršaja odmjeriti kaznu u granicama propisanim za taj prekršaj, imajući u vidu svrhu kažnjavanja i okolnosti koje utiču da kazna bude veća ili manja (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti), **a naročito:**

- 1) stepen odgovornosti počinioca,
- 2) posljedice prekršaja,
- 3) okolnosti pod kojima je prekršaj počinjen,
- 4) ranija kažnjavanja,
- 5) lične prilike počinioca,
- 6) držanje počinioca poslije počinjenog prekršaja,
- 7) **druge okolnosti koje su od značaja za odmjeravanje kazne.**

(2) Ne može se uzeti u obzir kao otežavajuća okolnost ranije izrečena prekršajna sankcija počiniocu koja je brisana iz Registra i ako je od dana pravosnažnosti odluke do dana donošenja nove odluke proteklo više od pet godina.

(3) Pri odmjeravanju visine novčane kazne uzeće se u obzir i imovinsko stanje počinioca.

Zastarjelost izvršenja zaštitnih mjera
Član 101.

Zastarjelost izvršenja zaštitnih mjera propisanih ovim zakonom nastupa kada **proteknu dvije godine** od dana pravosnažnosti rješenja, odnosno izvršnog prekršajnog naloga, kojim su te zaštitne mjere izrečene.

Prekršajni nalog
Član 148.

(1) Ovlašćeni organ izdaje prekršajni nalog ako je prekršaj iz njegove nadležnosti utvrđen:

- 1) neposrednim opažanjem od ovlašćenog službenog lica prilikom vršenja inspekcijuskog nadzora, nadzora i pregleda, kao i uvida u službenu evidenciju nadležnog organa,
- 2) na osnovu podataka koji su dobijeni uređajima za nadzor ili mjerenje,
- 3) pregledom dokumentacije, prostorija i robe ili na drugi zakonom propisan način i
- 4) na osnovu priznanja o počinjenom prekršaju od okrivljenog pred ovlašćenim organom na licu mjesta ili u nekom drugom sudskom ili upravnom postupku.

(2) Prekršajni nalog se obavezno izdaje pod uslovom iz stava 1. ovog člana kada je novčana kazna propisana u fiksnom iznosu.

(3) Ovlašćeni organ može izdati prekršajni nalog iz stava 2. ovog člana i kada je novčana kazna propisana u rasponu ili kada se novčana kazna izračunava korišćenjem matematičke formule.

(4) Ako je novčana kazna propisana u rasponu, ovlašćeni organ će prekršajnim nalogom izreći minimum propisane novčane kazne.

(5) Prekršajnim nalogom uz kaznu se mogu izreći samo zaštitne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom u najkraćem propisanom trajanju, **zabrane prisustvovanja određenim sportskim priredbama u najkraćem propisanom trajanju** i zaštitna mjera oduzimanja predmeta, kao i kazneni bodovi.

(6) Ako okrivljeni učini više prekršaja u sticaju, ovlašćeni organ može prekršajnim nalogom izreći jedinstvenu novčanu kaznu koja je jednaka zbiru svih pojedinačnih kazni utvrđenih u minimalnom iznosu, a ako je za jedan ili više izvršenih prekršaja propisana zaštitna mjera, može izreći zaštitnu mjeru - oduzimanje predmeta, odnosno zabranu upravljanja motornim vozilom u najkraćem propisanom trajanju **i zabranu prisustvovanja određenim sportskim priredbama u najkraćem propisanom trajanju.**

(7) Ako je ovlašćeni organ, umjesto izdavanja prekršajnog naloga iz stava 2. ovog člana, podnio zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaj za koji je propisana kazna u određenom iznosu, sud će ga rješenjem odbaciti.

(8) Za svakog počinioca izdaje se posebno prekršajni nalog.

(9) Ovlašćeni organ je obavezan da odmah, bez odgađanja, a najduže u roku od osam dana, unese prekršajni nalog u Registar, a ukoliko to ne učini, sud će po zahtjevu za sudsko odlučivanje smatrati da je ovlašćeni organ odustao od prekršajnog gonjenja i rješenjem obustaviti prekršajni postupak.

(10) Na rješenje o obustavi može se izjaviti žalba u roku od osam dana od dana dostave rješenja o prekršaju.

Lica koja nemaju prebivalište u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini Član 153.

(1) Okrivljenom koji nema prebivalište, odnosno boravište u Republici Srpskoj, odnosno Bosni i Hercegovini, a kojem je izdat prekršajni nalog van radnog vremena banke ili pošte ili ako je prekršaj učinjen van naseljenog mjesta, može se ponuditi da plati novčanu kaznu i troškove platnog prometa, u najbližoj policijskoj stanici ili u kancelariji nadležnog ovlašćenog organa uz izdavanje potvrde, a ovlašćeni službenik će prvog narednog radnog dana uplatiti novac preko banke ili pošte na račun budžeta Republike Srpske.

(2) Ako okrivljeni ne plati novčanu kaznu, smatraće se da je podnio zahtjev za sudsko odlučivanje i odmah će se dovesti pred nadležni sud.

(3) Ukoliko nije moguće okrivljenog odmah dovesti pred sud, mogu se preduzeti mjere da bi se obezbijedilo njegovo pojavljivanje, u skladu sa članom 170, odnosno članom 176. ovog zakona.

(4) Okrivljeni koji nema prebivalište, odnosno boravište u Republici Srpskoj, odnosno Bosni i Hercegovini, novčanu kaznu i troškove platnog prometa može platiti i elektronski, uz korišćenje POS terminala (standardno ili beskontaktno plaćanje) na mjestu izvršenja prekršaja kod ovlašćenog službenika, u policijskoj stanici ili kancelariji nadležnog ovlašćenog organa, uz izdavanje dokaza o uplati.

(5) Plaćanje novčane kazne i troškova platnog prometa na način opisan u stavu 4. ovog člana mogu izvršiti i okrivljeni koji imaju prebivalište, odnosno boravište u Republici Srpskoj, odnosno Bosni i Hercegovini.

Zadržavanje lišenjem slobode Član 170.

(1) Ovlašćeni policijski službenici ili druga službena lica, koja su ovlašćena posebnim zakonom, mogu lice zatečeno u vršenju prekršaja zadržavanjem lišiti slobode, ako:

1) nije poznat identitet tog lica,

2) to lice nema prebivalište ili boravište u Republici Srpskoj, odnosno Bosni i Hercegovini, ili koje privremeno boravi u inostranstvu i želi da napusti Bosnu i Hercegovinu prije okončanja postupka, a postoje okolnosti koje ukazuju da će pobjeći ili otići u drugu državu radi izbjegavanja odgovornosti za prekršaj,

3) postoje okolnosti koje ukazuju da će ponoviti prekršaj ili dovršiti pokušani prekršaj i

4) postoji opasnost da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili falsifikovati dokaze koji su važni za prekršajni postupak.

(2) Ovlašćena lica iz stava 1. ovog člana dužna su da o zadržavanju lišenja slobode lica koje je počinilo prekršaj sačine službenu zabilješku, koja sadrži vrijeme i mjesto lišenja slobode i da to lice, odmah, bez odgađanja, uz zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, dovedu u sud.

(3) Ako se lice lišeno slobode ne može odmah privesti u sud, a postoje neke od okolnosti iz stava 1. ovog člana, ovlašćeni policijski službenik može počinioca prekršaja zadržati najduže 12 časova.

(4) Lice zatečeno u vršenju prekršaja koje je pod dejstvom alkohola u organizmu preko 1,5 g/kg, lice koje odbije da se podvrgne alko-testiranju, kao i lice kod kojeg se utvrdi prisustvo opojnih droga i sredstava **ili odbije da se podvrgne testiranju na opojne droge i sredstva**, ovlašćeni policijski službenici zadržaće do istrežnjenja ili oporavka, a najduže do 12 časova, pri čemu se zadržavanje iz stava 3. ovog člana produžava za taj period, dok se u odnosu na počinioca prekršaja u saobraćaju može primijeniti i mjera - premještanje motornog vozila na određeno mjesto do prestanka djelovanja dejstva alkohola ili opojnog sredstva, ali ne duže od 12 časova.

(5) O zadržavanju iz stava 4. ovog člana ovlašćeni policijski službenik izdaće naredbu u pisanoj formi o zadržavanju.

(6) Troškove premještanja motornog vozila snosi počinilac prekršaja.

(7) Lice lišeno slobode mora biti odmah obaviješteno na svom jeziku ili na jeziku koji razumije o razlozima lišenja slobode i istovremeno upoznato s tim da nije dužno ništa da izjavi, da ima pravo da uzme branioca kojeg samo izabere, da zahtijeva da se o lišenju slobode obavijesti lice koje samo odredi, kao i diplomatski, odnosno konzularni predstavnik države čiji je državljanin, odnosno predstavnik odgovarajuće međunarodne organizacije, ako je riječ o licu bez državljanstva.

Donošenje odluke u odsustvu okrivljenog Član 187.

(1) Ako na pretres koji je zakazan na osnovu zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka **i zahtjeva za sudsko odlučivanje** ne dođe okrivljeni koji je uredno pozvan i ne opravda izostanak, ili okrivljeni koji je pismenim izjašnjenjem prihvatio odgovornost, sud će, na osnovu dokaza dostavljenih od podnosioca zahtjeva, dokaza i pismenog prijedloga sankcije od okrivljenog, ukoliko su dokazi i takav prijedlog podneseni od okrivljenog, donijeti odluku u odsustvu okrivljenog.

(2) Na odluku iz stava 1. ovog člana okrivljeni može podnijeti molbu za vraćanje u pređašnje stanje, osim u slučaju ako je okrivljeni pismenim izjašnjenjem prihvatio odgovornost.

(3) U slučaju iz stava 1. ovog člana okrivljenom se ne može izreći kazna zatvora.

Tok pretresa Član 191.

(1) Pretres počinje objavljivanjem glavne sadržine zahtjeva, a završava se, po mogućnosti, bez prekidanja, na jednom ročištu.

(2) Sud će tražiti od okrivljenog da se izjasni da li prihvata odgovornost za prekršaj koji mu se stavlja na teret.

(3) Ako okrivljeni prihvati odgovornost, sud će odlučiti samo o vrsti, visini sankcije i troškovima postupka, a eventualno i o oduzimanju imovinske koristi i naknadi štete oštećenom, izvođenjem dostavljenih i predloženih dokaza neophodnih da se odluči o tim okolnostima.

(4) U slučaju iz stava 3. ovog člana, odluka ne mora da sadrži obrazloženje, osim u pogledu izrečene sankcije, troškova postupka, oduzimanja imovinske koristi i naknade štete.

(5) Ako okrivljeni ne prihvati odgovornost, sud će ga pozvati da iznese svoju odbranu, koju nije obavezan iznijeti, niti dati odgovor, kao ni dokaze.

(6) Ako su okrivljeni pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu, prvo se saslušava predstavnik pravnog lica, a poslije njega odgovorno lice.

(7) Nakon saslušanja okrivljenog prelazi se na izvođenje dokaza saslušanjem svjedoka i vještaka i izvođenje drugih dokaza.

(8) Red izvođenja dokaza utvrđuje sudija.

(9) O pretresu se vodi zapisnik u koji se unosi cijeli tok pretresa.

Preinačenje rješenja o prekršaju

Član 216.

(1) Ako prvostepeni sud okrivljenog proglasi krivim, a drugostepeni sud, u postupku po žalbi, utvrdi da se zbog bitne povrede prekršajnog postupka ili pogrešne primjene materijalnih propisa o prekršaju, postupak nije mogao ni voditi ili ako je postupak trebao biti obustavljen, preinačiće rješenje o prekršaju i obustaviti prekršajni postupak.

(2) Drugostepeni sud će, uvažavajući žalbu, rješenjem preinačiti prvostepeno rješenje ako smatra da su odlučne činjenice u prvostepenom rješenju pravilno utvrđene i da se s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, po pravilnoj primjeni zakona, treba donijeti drugačije rješenje.

(3) Ako je žalbu podnio samo okrivljeni, rješenjem o preinačenju rješenja o prekršaju ne može se izreći stroža sankcija od one izrečene u prvostepenom postupku.